

Mājās pārvests un uzstādīts Kārļa Zāles veidotais pieminekļis veltīts brīvības cīnītājiem

8. decembrī Alojā blakus Alojās luterāņu baznīcai atklāja slavenā tēlnieka Kārļa Zāles 1939. gadā veidoto pieminekli brīvības cīņās kritušajiem alojiešiem, kam līdzekļus pirms Otrā pasaules kara bija savākusi Alojās draudze. Pirms vairākiem gadu desmitiem pieminekli tam paredzētajā vietā tā arī neizdevās uzstādīt, jo senču izlolotajai iecerei svītru pārvilka karš un okupācija.

Trīs metrus augsto, no Somijas granīta veidoto darbavīru ar zobenu rokās un uzrakstiem uz postamenta "Brīvības cīnītājiem" un "Darbs tēvzemes godam, dzīvība – brīvībai", atklāja Latvijas Republikas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un Alojās novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda.

Uzrunājot klātesošos, Valdis Bārda visiem atgādināja brīvības cīņu nozīmīgumu un to, cik svarīgi ir turēt godā mūsu senču piemiņu. Viņš pateicās visiem, kuri ieguldījuši darbu un enerģiju, lai šo cēlo mērķi, – saglabāt un pārvest mājās novadnieku sarūpēto pieminekli – īstenotu.

Savā runā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis sacīja:

“Mūsu tautieši, kas savulaik drosmīgi iestājās par Latviju, ir piemērs mums šodien. Mums jāturpina viņu iesāktais ceļš. Latvija ir mūsu mājas un mēs katrs varam sniegt savu artavu, lai sekmētu tās izaugsmi”. Viņš savā runā arī apstiprināja to, ka vēsturi nevar atkārtot, bet to var un vajag atgādināt, turot svētā atmiņā tos, kuri piedalījās mūsu valsts neatkarības veidošanā.”

Klātesošos uzrunāja arī Latvijas valsts simtgades biroja reģionālo un nevalstisko projektu vadītāja Jolanta Borīte un LR Saeimas deputāts Jānis Dombrova.

Par brīvības cīnītājiem aizlūdza, un pieminēkli iesvētīja Alojās evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs Andis Smilga. Karogu sardzes maiņu veica tēvi un dēli Juris un Edvards Kaļvas, Māris un Haralds Siktāri, Raitis un Valts Kokini, Dmitrijs un Andreass Meļņičenko, Andis un Gustavs Slotiņi, Kaspars un Ēriks Rozīši, Didzis un Rūdolfs Irmeji. Aicinājumu un solījumu nolasīja Uģis un Jānis Čukuri:

*“Savu karogu, dēls, tev es nododu:
Nem viņu un nes to tālāku,
Kā latvim klājas.*

*Lai vienmēr paliktu balts un tīrs
Tas mums par slavu,
Dēls, nes to ar godu kā goda vīrs
Caur dzīvi savu.*

*Tad baltu un tīru, dēls, tālāk to sniedz
Sava dēla rokās.”*

Svinīgo atklāšanas pasākumu papildināja Salacgrīvas kultūras nama pūtēju orķestris “Enkurs” (vadītājs Vitālijs Bogdanovičs), Alojās Ausekļa vidusskolas zēnu ansamblis (vadītāja Anita Roļskija), Alojās kultūras nama jauktais koris “Ale” (vadītāja Agra Jankovska).

Pasākuma otrajā daļā, kas norisinājās Alojās kultūras namā, pulcējās visi tie, kas šīs vēsturiskās dienas novakarē vēlējās pabūt kopā, klausīties Alojās novadpētniecības centra vadītājas Līgas Modernieces stāstījumu par pieminekļa vēsturi un ceļu mājup. Tāpat sanākušos uzrunāja pieminekļa laukuma labiekārtošanas projekta autore, arhitekte Ija Rudzīte. Alojās Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu spēlēto melodiju fonā runāja ministrs R. Bergmanis. Pēc tam domes priekšsēdētājs V. Bārda pateicās ne tikai arhitektei, bet arī laukuma būvniekiem un pieminekļa uzstādītājiem no SIA “Draugu Dārzs”.

Biedrības “Alojas novada attīstība” valdes priekšsēdētāja Inga Mauriņa – Kaļva sveica ikvienu ziedotāju, un, ar Ineses

Mētriņas izgatavotajiem apliecinājumiem, no sirds pateicās dāsnākajiem ziedotājiem: M.Minalto, A.Hansona, V.Irbes un J.Puidīša, M.Siktāra, V.Možvillo, I.Rudziša, M.Švinkas, J.Balgas, U.Lūša, A.Krūmiņa, A.Bondara, I.Bartkēvičas un A.Upatnieka, A.Ozola, J.Kaļvas ģimenēm, Raivim Dzintaram un galvenajam finansētājam – Alojās novada domei.

Biedrība "Alojas novada attīstība" izsaka pateicību visiem, kas organizēja, strādāja un atbalstīja pieminekļa uzstādīšanu un atklāšanu!

Darba vīra ceļš mājup bijis gana garš un sarežģīts, bet nu tas beidzot atgriezies dzimtajā vietā, uzstādīts goda vietā, ikvienam atgādinot par tiem drosmīgajiem, kas cīnījās par mūsu nākotni, par mūsu Latviju.

Pirmās brīvvalsts laikā Alojās draudzes ļaudis ziedoja līdzekļus, lai taptu tēlnieciska pateicība Latvijas atbrīvošanas cīņās un karā kritušajiem Alojās draudzes locekļiem, kuri izcīnīja neatkarīgu Latviju.

Pieminekļa atrašanās vieta sākotnēji izraudzīta toreizējā Alojās ciema centrā, ceļu krustojumā pie Alojās dzelzceļa stacijas. Zeme šim mērķim bija iegūta no Valsts zemes fonda, bet tā uzstādīšanu 1940. gadā izjauca padomju okupācija un Otrās pasaules karš. Pēc Otrās pasaules kara 1975. gadā mākslas darbs nokļuva Grobiņas novada Medzē, Kapsēdes Brāļu kapos. Laika gaitā tas iekļauts valsts aizsargājamo valsts nozīmes mākslas pieminekļu sarakstā. Kopš 2008.gada Kapsēdes

Brāļu kapi atrodas Krievijas Federācijas jurisdikcijā.

Pēc daudzu gadu desmitu ilgiem klejojumiem 2018. gada 9.novembrī K.Zāles veidotais pieminekļis Latvijas brīvības cīnītājiem – karavīra figūra ar zobenu – sāka ceļu atpakaļ uz mājām Alojā. Tas dzimtajā vietā uzstādīts 2018. gada 8.decembrī, Alojā, Baznīcas ielā 4a.

Sagatavojusi **Zanda Aderniece, Ineta Laizāne, Inga Mauriņa-Kaļva**

Foto: Z.Aderniece

-
-
-
-
-
-
-
-
-

-
-

Latvijas simtajā gadskārtā mājās pārvedīs skulptūru, kas veltīta Latvijas brīvības cīnītājiem

Pirmās brīvvalsts laikā Alojās draudzes ļaudis ziedoja līdzekļus, lai taptu tēlnieciska pateicība Latvijas atbrīvošanas cīņās un karā kritušajiem Alojās draudzes locekļiem, kuri izcīnīja neatkarīgu Latviju.

Kā vēsta 1939. gada 5.novembra izdevums “Latvijas Kareivis”, pieminekļa celšanai tika savākti 12 000 latu. To veidoja pēc tēlnieka Kārļa Zāles meta, 5 metrus augstu, no Somijas granīta. Pieminekli attēlots darba vīrs ar zobenu rokās. Tā priekšpusē rakstīts “Darbs tēvzemes godam, dzīvība – brīvībai”, bet aizmugurē “Brīvības cīnītājiem”. Skulptūra ir zīmīga arī ar to, ka tas ir viena no tēlnieka beidzamajiem darbiem, kas veltīts Latvijai un brīvības cīnītājiem.

Pieminekļa atrašanās vieta sākotnēji izraudzīta toreizējā Alojās ciema centrā, ceļu krustojumā pie Alojās dzelzceļa stacijas. Zeme šim mērķim bija iegūta no Valsts zemes fonda, bet tā uzstādīšanu 1940. gadā izjauca padomju okupācija un Otrais pasaules karš. Pēc Otrā pasaules kara 1975. gadā mākslas darbs nokļuva Grobiņas novada Medzē, Kapsēdes Brāļu kapos. Laika gaitā tas iekļauts valsts aizsargājamo valsts nozīmes mākslas pieminekļu sarakstā. Kopš 2008.gada Kapsēdes Brāļu kapi atrodas Krievijas Federācijas jurisdikcijā.

Pēc daudzu gadu desmitu ilgiem klejojumiem 2018. gada 9.novembrī K.Zāles veidotais piemineklis Latvijas brīvības cīnītājiem – karavīra figūra ar zobenu – sāka ceļu atpakaļ uz mājām Alojā.

Lai īstenotu alojiešu vēsturisko ieceru par Brīvības cīņās kritušo karavīru piemiņas vietas izveidi, Alojā novada dome Alojā, Baznīcas ielā 4A, blakus evaņģēliski luteriskajai baznīcai izveidojusi un labiekārtojusi laukumu.

Mūsu senču cēlās idejas piepildīšana un pieminekļa svinīgā atklāšana notiks 2018.gada 8. decembrī Alojā, Baznīcas ielā 4A.

Visi laipni aicināti!

Sīkāka informācija par pasākuma norisi sekos.

Sagatavojusi **Liāna Lilenblate-Sipko**

Alojā un Staicelē uzstādītas 8 videonovērošanas kameras

Rūpējoties par iedzīvotāju drošību, aizvadītajā nedēļā Alojā novadā uzstādītas 8 videonovērošanas kameras. Četras novērošanas ierīces atrodas Staicelē, bet četras Alojā pilsētas centrā. Vēl vienu videokameru tuvākajā laikā plānots uzstādīt laukumā pie Alojā Luterāņu baznīcas, kur iecerēts uzstādīt Kārļa Zāles pieminekli Brīvības cīņās kritušajiem alojiešiem.

Videoiekārtu iegāde un uzstādīšana izmaksāja 3 428,67 euro.

Sanāksmē informēja par paveikto saistībā ar K.Zāles pieminekļa pārvešanu mājās

25. maijā Alojās kultūras namā pulcējās interesenti, lai pārrunātu paveikto saistībā ar K.Zāles pieminekļa pārvešanu mājās – Alojā. Sanākušos uzrunāja Alojās novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda un viņa vietnieks Jurgis Rācenis. Alojās muzeja vadītāja Līga Moderniece ieskatījās vēsturē, atgādinot par pieminekļa rašanās ideju, izgatavošanas vēsturi, pirmskara laika uzstādīšanas vietas izvēli un ziedotājiem.

Biedrības „Brāļu kapu komiteja” priekšsēdētājs Arnis Āboltiņš runāja par biedrības un Alojās novada domes sadarbības sākumu, pieminēja kultūrvēsturisko vērtību, karavīru atdusas vietām.

SIA “Kroks R” arhitekta Ija Rudzīte prezentēja brīvības cīņās kritušo karavīru pieminēšanas laukuma Baznīcas ielā 4A skices un darba gaitu. Biedrības “Alojas novada attīstība” valdes priekšsēdētāja Inga Mauriņa-Kaļva stāstīja par iecerēm pieminēšanas pārvēšanai mājās un ziedojumu vākšanas akciju. Alojās evaņģēliski luterāņu draudzes mācītājs Andris Smilga pateicās par teritorijas sakopšanu un rosina pašvaldību vairāk sadarboties ar baznīcu. Par paveikto laukuma labiekārtošanā pastāstīja Alojās novada pašvaldības Attīstības nodaļas vadītāja Marika Kamale.

Noslēgumā V.Bārda pateicās uzņēmējiem, biedrībām un visiem labas gribas cilvēkiem, kuri iesaistījušies, lai K. Zāles pieminēšanas veiksmīgi pārvestu mājās un iecere par brīvības cīņās kritušo karavīru piemiņas vietas izveidi īstenotu.

Sagatavojusi **Liāna Lilēnblate-Sipko**

L.Lilēnblates-Sipko foto

Aicina uz informatīvu sanāksmi par K.Zāles pieminekļa pārvešanu mājās Alojā

25. maijā plkst.15 Alojā kultūras namā notiks informatīva sanāksme par K.Zāles pieminekļa pārvešanu mājās Alojā.

Klātesošos uzrunās Alojā novada domes priekšsēdētājs Valdis Bārda, par pieminekļa vēsturi stāstīs Alojā muzeja vadītāja Līga Moderniece, sanākušos uzrunās biedrības "Brāļu kapu komiteja" priekšsēdētājs Arnis Āboltiņš, savukārt prezentāciju par K.Zāles pieminekļa laukumu rādīs SIA "Kroks R" arhitekts Ija Rudzīte. Piedalīsies Alojā novada domes Attīstības nodaļas vadītāja Marika Kamale un izpilddirektora vietnieks saimnieciskajos jautājumos Aivars Krūmiņš.

Par līdzdalību projekta tapšanā stāstīs biedrības "Alojā novada attīstībā" priekšsēdētāja Inga Mauriņa-Kaļva.

Visi laipni aicināti!

Uzsāks K.Zāles pieminekļa

novietošanai paredzētā laukuma labiekārtošanu

K.Zāles
piemineklis
Grobiņas novada
Medzē

Laukuma Alojā,
Baznīcas ielā 4A,
vizualizācija

Laukuma Alojā,
Baznīcas ielā 4A,
vizualizācija

Lai turpinātu darbu pie Kārļa Zāles pieminekļa atgūšanas un laukuma sagatavošanas, decembrī domē notika sanāksme, kurā piedalījās domes vadība, Alojā pārvaldes vadītājs Rihards Būda, Attīstības nodaļas vadītāja Marika Kamale, kultūras jomas pārstāvji – Alojā pilsētas bibliotēkas vadītāja Sarmīte Frīdenfelde, Alojā kultūras nama direktore Ineta Laizāne, deputāti un arhitekta Ija Rudzīte.

I.Rudzīte prezentēja SIA "Kroks R" izstrādātos K.Zāles laukuma skicēto projektu vizualizācijas variantus. Sanākušie lēma realizēt variantu, kurā paredzēts izveidot apļveida laukumu ar vairāku pakāpju zālienu. I.Laizāne izteica priekšlikumu pieminekļa uzstādīšanu veidot kā vienu no Latvijas 100gades pasākumiem, bet Alojā bibliotēkas vadītāja S.Frīdenfelde un Alojā muzeja vadītāja Līga Moderniece apkopos informāciju par senkapu novietojumu un oriģinālā pieminekļa autentisko uzrakstu.

Lai apgūtu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas

piešķirtos 10 766 eiro programmas “Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem”, kas Alojās novada domei tika novirzīti ar mērķi labiekārtot laukumu Zāles pieminekļa uzstādīšanai, tika lemts izsludināt cenu aptauju par laukuma, Baznīcas ielā 4A, labiekārtošanu. Informācija par cenu aptauju saņēma uzņēmēji un tā bija publiski izsludināta pašvaldības mājas lapā. Aicinājumam atsaucās divi pretendenti. Būvnieku piedāvātā veicamo darbu summa pārsniedza šim mērķim paredzēto līdzekļu apjomu. Tā rezultātā tika lemts veikt tikai laukuma izbūves un labiekārtošanas zemes darbus mērķdotācijas summas apmērā. Līdz ar to Alojās novada dome noslēdza līgumu ar SIA “Draugu dārzs”, kas apņēms darbus pabeigt līdz 31. maijam.

[Šeit](#) iespējams iepazīties ar laukuma vizuālo skiču projektu.

Sagatavoja **Liāna Lilēnblate-Sipko**

Informācija par Kārļa Zāles pieminekļa uzstādīšanas procesu Alojā

Pērnā gada nogalē Alojā aktualizējās jautājums par Kārļa Zāles pieminekļa atgūšanu, kas pēc vēsturiskajiem materiāliem pieder Alojai un šobrīd iekļauts valsts aizsargājamo valsts nozīmes mākslas pieminekļu sarakstā. 2017. gada 1. februārī Alojās novada dome noslēdza vienošanos ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības

ministriju (VARAM) par valsts budžeta programmas 12.00.00 "Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem" piešķirtā finansējuma 10 766 eiro apmērā izlietošanu pieminekļa atgriešanai Alojā. Jāatzīst, ka skulptūras atgūšana un vietas sagatavošana dažādu birokrātiskā un procesuāli nepareizi sāktā procesa rezultātā, pagaidām nerit tik veikli kā sākotnēji cerēts.

Patlaban pašvaldība sagatavojusi un izstrādājusi būvprojektu par pieminekļa pamatnes un laukuma izbūvi. 2017. gada 24. aprīlī dome lēma šim mērķim piešķirt finansējumu līdz 600 eiro. Tāpat tika nosūtīta vēstule Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai par skulptūras nogādāšanu Alojā. Saņemta piekrišana arī no Grobiņas novada domes par pieminekļa pārvešanu uz Alojū. Jāatgādina, ka pēc Otrā pasaules kara mākslas darbs nokļuva Grobiņas novada Medzē Sarkanās armijas karavīru brāļu kapos Kapsēdē. Tur tas atrodas joprojām. Diemžēl procesu paildzina Krievijas Federācijas vēstniecība, jo joprojām nav saņemta atbilde saistībā ar šo jautājumu. Joprojām gaidām arī atbildes vēstuli no Brāļu kapu komitejas par akceptu K.Zāles pieminekļa pārvietošanai un palīdzības sniegšanu pārrunās ar Krievijas Vēstniecību, kas tika nosūtīta šī gada 13. septembrī.

Augustā interneta vietnē www.aloja.lv un sociālajos tīklos tika izsludināta iedzīvotāju aptauja par pieminekļa vietas izvēli. Visvairāk atbildes saņēmām par labu laukumam pie luterāņu baznīcas Baznīcas un Dārza ielas krustojumā. Ideja par pieminekļa novietošanu laukumā pie pašvaldības ēkas Kluba un Jūras ielas krustojumā neguva tik lielu atsaucību, bet citas idejas aptaujas veikšanas laikā netika saņemtas. Vēlāk biedrība "Alojas seniori" nāca klajā ar ierosinājumu par iespējamo K.Zāles pieminekļa uzstādīšanas vietu. Viņi ieteica pieminekli novietot Valmieras ielā 4A, pamatojot izvēli ar to, ka Valmieras iela ir viena no galvenajām, kas iestiepjas pilsētā. Izveidotais laukums būtu Alojā vizītkarte, piesaistītu ceļotājus.

Tuvākajā domes komiteju sēdē deputāti lems par šī ierosinājuma apstiprināšanu. Pozitīva lēmuma gadījumā tiks atcelts iepriekš domē pieņemtais lēmums par pieminekļa novietošanu Baznīcas ielā. Līdz ar to tiks sagatavota un nosūtīta vēstule VARAM par vietas pieminekļa novietošanas vietas maiņu. Patlaban zināms, ka no ministrijas saņemta mutiska piekrišana, bet abu pušu vienošanās jānokārto arī juridiski, sagatavojot un parakstot dokumentus. Laikietilpīgs process ir arī zemes gabala kadastrālā uzmērīšana.

Pašvaldības vadība uzskata, ka būtiskas kļūdas šī jautājuma sakārtošanā pieļautas jau pirms vairākiem gadiem, kad tika aktualizēts jautājums par skulptūras nogādāšanu Alojā. Speciālisti uzskata, ka sākotnēji bija nepieciešams izsludināt sabiedrisko apspriešanu, lai noskaidrotu vietējo iedzīvotāju viedokli un tikai tad soli pa solim tiktu veiktas visas nepieciešamās darbības. Patlaban pastāv bažas, ka sarežģīto un gauso procesu rezultātā var izveidoties situācija, ka paredzētajā laikā ministrijas piešķirtie līdzekļi var netikt izlietoti. Jāsaprot, ka šis ministrijas piešķirtais finansējums ir tikai neliela daļa no pieminekļa atgriešanas un laukuma sakārtošana procesam nepieciešamajiem līdzekļiem. Jārēķinās, ka arī nākamā gada pašvaldības budžetā šim mērķim nāksies paredzēt papildu finansējumu virknei procedūru, tostarp pieminekļa demontāžai, pārvešanai, montāžai, teritorijas labiekārtošanai Alojā un Medzē, skulptūras projektēšanai, izgatavošanai, transportēšanai un uzstādīšanai Medzē, tāpat arī teritorijas apsaimniekošanai ilgtermiņā.

Sagatavoja **Liāna Lilēnblate-Sipko**

Aicinām izteikt viedokli par Kārļa Zāles veidotā pieminekļa izvietošānu Alojā

Pirmās brīvvalsts laikā daudzi alojieši ziedoja savus līdzekļus, lai taptu tēlnieciska pateicība Latvijas atbrīvošanas cīņās un karā kritušajiem Alojā draudzes locekļiem, kuri izcīnīja Neatkarīgo Latviju. Kā vēsta tālaika izdevums "Latvijas Kareivis" (05.11.1939., 3.lpp), pieminekļa celšanai tika savākti 12 000 latu. To veidoja pēc profesora, tēlnieka Kārļa Zāles meta, 5 metrus augstu, no Somijas granīta. Pieminekli attēlots darbavīrs ar zobenu rokās. Tā priekšpusē rakstīts "Darbs tēvzemes godam, dzīvība – brīvībai", bet aizmugurē "Brīvības cīnītājiem".

Pieminekļa atrašanās vieta sākotnēji bija izraudzīta toreizējā Alojā ciema centrā, ceļu krustojumā pie Alojā dzelzceļa stacijas, kur zeme šim mērķim bija iegūta no valsts zemes fonda, bet tā uzstādīšanu izjauca padomju okupācija. Pēc Otrā pasaules kara mākslas darbs nokļuva Grobiņas novada Medzē, Sarkanās armijas karavīru brāļu kapos Kapsēdē. Tur tas tika uzstādīts 1975.gadā pēc pārvešanas no līdzīgas karavīru kapsētas pie Priekules, sakarā ar tās rekonstrukciju. Piemineklis Medzē atrodas vēl tagad. Tas iekļauts valsts aizsargājamo valsts nozīmes mākslas pieminekļu sarakstā un kopš 2008.gadā noslēgtās Latvijas un Krievijas Federācijas (KF) starpvalstu vienošanās Kapsēdes brāļu kapi atrodas KF jurisdikcijā.

Šobrīd Alojā novada pašvaldība turpina pirms vairākiem gadiem uzsāktu darbu pie pieminekļa atgūšanas, tāpēc **līdz 31. augustam aicinām iedzīvotājus izteikt viedokli un sniegt savus ierosinājumus** par tā iespējamo atrašanās vietu Alojā.

Aptauja

Foto no www.vestnesis.lv, www.laikmetazimes.lv